

STJØRDAL KOMMUNE

Engstelige barn og unge

*En enkel veileder dersom du opplever eller har noen i din
nærhet som du syns bekymrer og engster seg
unødvendig mye*

*Enkle tips til
barn, unge, foreldre og fagpersoner
om hvor og hvordan få hjelp*

Innhold

Forord	3
Om engstelse og angst	4
Delprosjektet trygge og tydelige voksne	5
Barnehagen	6
Generelt om kartlegging	6
Oppfølging og tiltak	6
Barneskolen.....	7
Generelt om kartlegging	7
Oppfølging og tiltak	7
Ungdomsskolen	8
Generelt om kartlegging	8
Oppfølging og tiltak	9
Videregående opplæring inkludert skoleelever, lærlinger og lærekandidater	10
Generelt om kartlegging	10
Oppfølging og tiltak	10
Helsestasjons- og skolehelsetjenesten	11
Fastlege/skolelege	12
Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT)	12
Barneverntjenesten	13
Enhet barn og ungdom	13
Barne- og avlastningstjenesten.....	14
Annet tverrfaglig samarbeid i kommunen.....	14
Samarbeidsteam for barn og unge	14
Fastkontaktmøter med barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUP, sykehuset Levanger)	14
Oppfølgingstjenesten i kommunen.....	15
nav	15

Forord

Denne veilederen er et resultat av et delprosjekt i Stjørdal kommune ”Trygge og tydelige voksne”. I prosjektet har Husbymarka barnehage, Lånke barneskole og Halsen ungdomsskole hatt de viktigste rollene. Gjennom jobbing på sine enheter og opplæring i temaet har disse fått økt kompetanse på området angst. I tillegg har det på hver enhet vært en gruppe som har fått individuell veiledning. Gruppene har fått veiledning av psykolog Tore Aune.

Gruppene vil være støttespillere for andre i barnehagen og på skolen. Gruppelederne Svanhild Valstadsve, Anita Ekren og Aud Karin Bjørnebøle har gjort en stor innsats og tatt ansvar for at denne kompetansehevingen er blitt systematisert på de ulike enhetene.

Stjørdal 27.10.10

Turid Pedersen og Karen Halle Moksnes

Prosjektledere fra Stjørdal PPT

Om engstelse og angst

Engstelse eller angst er noe alle har følt eller kjent på kroppen. Du har kanskje vært urolig eller hatt sommerfugler i magen når du skal treffe noen for første gang. Opplever vi noe som farlig blir vi redde og det settes i gang reaksjoner i kroppen. Disse kan være ubehagelige, men er ufarlige. Det er normalt at vi er redde for, og kanskje unngår eller gruer oss for ulike situasjoner. Det er med andre ord normalt å være engstelig eller føle redsel og det er ulikt fra person til person hva vi er redde for. De fleste av oss har også en vane eller to, som vi ikke er stolt av uten at det nødvendigvis trenger å være angst.

Barn med engstelse eller angst strever ofte med dagligdagse ting. Kjennetegn som oftest går igjen er; vil ikke snakke i klassen, ber ikke om hjelp ved å rekke opp hånda, later som de skjønner hva de skal gjøre, er sky og sjenert og har ofte betydelige sosiale vansker, sover ikke borte, redd hunder, vil bare være sammen med mor, redd skolebussen, redd for å gå i gangen, butikken, store forsamlinger, vondt i magen ofte, vil ikke på tur med klassen, slutter på trening, gruer seg til å gå på skolen, vanskelig å besøke venner eller familie, kommer for seint til timen/skolen, holder seg unna spesielle situasjoner, og unngår enkelte fag/timer. Bekymrer seg for alt.

Det er når denne engstelsen tiltar i styrke, den varer over tid og at den hindrer barnet eller ungdommen i å gjøre dagligdagse gjøremål, at barnet/ungdommen har behov for hjelp. Det vi vet er at det er en glidende overgang mellom normal engstelse og det vi kaller angst og en angstlidelse. Når engstelsen/angsten begrenser livet til barnet eller familien, er det mulig å få hjelp. Dette "tipsheftet" gir en oversikt over ulike instanser som jobber med barn og unge i Stjørdal kommune, hvordan de jobber forebyggende og hva en kan gjøre for å hjelpe barn og unge som har angstrelaterte vansker.

Delprosjektet trygge og tydelige voksne

Stjørdal kommune satte våren 2009 i gang delprosjektet ”trygge og tydelige voksne” som har hatt til hensikt å øke kompetansen innenfor området angst og angstrelaterte vansker for de som jobber med barn og unge i kommunen. Fokuset har først og fremst vært på å forebygge utvikling av angst.

Bakgrunnen for prosjektet er at barn og ungdom med angstrelaterte vansker har store utfordringer med å delta i sosiale aktiviteter. Ofte dropper de ut av skolen, har få venner, dårlig selvbilde og lav selvtillit. Det viser seg også ofte at hvis disse barna og ungdommene ikke får hjelp i tide, står de i fare for å utvikle langt større og alvorligere vansker; atferdsvansker, psykiske lidelser, rusmisbruk og kriminalitet.

”Trygge og tydelige voksne” har vært et prosjekt som har hatt som fokus å forebygge utvikling av angst og angstrelaterte vansker. Gjennom prosjektet ønsket vi først og fremst å sette fokus på voksne i barnehager og skoler. De fikk være med på et tre timers kurs med en spesialist på området angst. I tillegg ble helsesøstrene i kommunen kurset i hvordan kartlegge angst og angstrelaterte vansker. Hovedfokuset for prosjektet var veiledning av en ungdomsskole, en barneskole og en barnehage, som fikk anledning til å ta med erfaringer fra egen praksis inn i veiledning med spesialisten på angst. Erfaringene og den økte kompetansen de fikk, ble nedfelt i bedre rutiner for den enkelte enhet samt at man fikk større bevissthet rundt denne problematikken.

Prosjektgruppa bestemte at det skulle lages et tipshefte som ei hjelp for foreldre og de som jobber med barn og unge, med fokus på at det er mulig å få hjelp, samt hvor en kan få hjelp.

Videre i heftet er det innlegg fra ulike enheter i kommunen som jobber med barn og unge, og er redigert og forkortet av prosjektledelsen.

Barnehagen

Barnehageansatte har utdanning og erfaring i forhold til barns normale utvikling og vil ganske raskt fange opp barn som trenger ekstra støtte og hjelp. Den daglige kontakten med foreldre er av stor betydning i samarbeidet om barnet. De viktigste oppgavene barnehagen har er å legge til rette for at alle barn får en så god utvikling og læring som mulig, samt legge til rette for forebyggende tiltak. Trygghet og tillit er grunnlaget for en god utvikling. For at barn skal bli trygg og få tillit er det viktig at alle blir sett, hørt og bekreftet. Vi har fokus på å gi barna et godt selvbilde, utvikling av empati og mestring av aggresjon

Det er sjelden vi opplever barn med angst i barnehagen. Det vi ser er barn som er utrygge i enkelte situasjoner og de kan ha angstrelaterte vansker, ofte situasjonsbettinget.

Generelt om kartlegging

Barnehagen har en struktur som er forutsigbar. Det er faste rutiner og en dagsrytme som hjelper barna med å ha oversikt på dagen. Vi legger ekstra til rette for barn som viser tegn på utrygghet. Det kan for eksempel være i forhold til å være borte fra foreldrene, vegring for å delta i ulike aktiviteter, engstelig for å gjøre eller si noe som kan oppfattes som dumt, eller som er avhengig av en voksen i nærheten. Dette er vi flinke til å fange opp.

Oppfølging og tiltak

Når vi ser barn strever utover det som er vanlig blir det fulgt med ekstra godt i de situasjonene de sliter. Dette kan være nok og utryggheten forsvinner. Barna får informasjon om endringer og om det som skal skje i forkant. Det kan være angående prosjekter, turer med mer. De barna som er engstelig og utrygge får informasjon ofte alene sammen med en voksen litt i forkant. Da det kan være viktig å forklare og berolige.

Dersom barnet fortsatt strever har vi samtale med foreldre om det. Foreldre skal for øvrig alltid kontaktes når det er ulike bekymringer i forhold til barn. Foreldre og barnehage finner felles tiltak for å bedre barnets situasjon. Dersom ikke det skjer tilstrekkelig forbedring blir det foretatt grundigere observasjoner. For videre hjelp blir PPT kontaktet. Her kan vi få råd og veiledning

Der det er nødvendig utarbeider barnehagen tiltaksplan og videre individuell opplæringsplan. Hele personalgruppen får informasjon om barnets vansker og hvordan barnet skal behandles ut fra disse vanskene.

Barneskolen

Generelt om kartlegging

Skolen skal ha kunnskap og kompetanse til å se det enkelte barn for å tilrettelegge opplæringen. Lærerne skal trene på å se hvordan barn trives og har det i sin hverdag på skolen. De nye elevene i skolen skal ha ekstra oppmerksomhet. Kartleggingen foregår gjennom observasjon av barn og hvordan de fungerer i samspill med andre. I nye omgivelser og situasjoner ser vi raskt hvem som har behov for ekstra hjelp og støtte fra lærer for å kunne tilegne seg læring og utvikle seg på en tilfredsstillende måte

På skolen har vi mulighet til å fange opp de barna som er usikre og ikke deltar på aktiviteter som kreves for å gi en god faglig og sosial utvikling. Det er viktig å få kartlagt hvilke situasjoner som oppleves som vanskelig for å kunne sette inn riktige tiltak.

Vi må lære oss å skille mellom vanlig beskjedenhet og angst. Men vi må være oppmerksom på at vanlig beskjedenhet kan utvikle seg til å bli et større problem dersom vi ikke tar det på alvor. Vi planlegger og legger til rette for en god hverdag, en hverdag som vi mener barnet kan mestre.

Vi observerer og kartlegger i det daglige, og setter i gang tiltak med det samme vi oppdager elevens vanske. Vi tar kontakt med foreldre. Kjennetegn på elever som er utrygge og engstelige kan ofte være: takler ikke nye situasjoner, nye lærere, tar i liten grad kontakt med medelever og andre voksne, eller tar mye og gjerne ukritisk kontakt med andre elever og voksne.

Skolen er flink på å se og sette inn tiltak på elever som ikke mestrer de målene som er satt. Det kan være ulike ting som for eksempel; ikke tilegner seg tilstrekkelig faglig kunnskap, ikke mestrer lek og sosiale settinger sammen med andre, viser tydelig skepsis til nye ting som skal skje, har et kroppsspråk som viser utrygghet, vil ikke snakke i klassen og på gruppe, må ha kontroll på det meste eller utryggheten kommer fram i elevsamtaler.

Oppfølging og tiltak

Når skolen opplever utrygge barn prøver vi å sette i verk tiltak for å hjelpe barnet til å bli tryggere. Det er viktig at vi ikke overbeskytter barna mot det de føler utrygghet i forhold til. Vi må sette krav om at de skal øve for å bli tryggere på seg selv og tørre mer. Vi må hele tiden være bevisst på å la dem prøve ut nye situasjoner og øve til det blir mer behagelig. Skape en forutsigbar hverdag med god oversikt og struktur. Det innebærer at eleven skal vite hva som skal skje, hvor, når og sammen med hvem.

I samtaler med barnet må det gjøres avtaler slik at det er godt forberedt på det som skal skje og må øve på det som oppleves som vanskelig. Det kan være avtaler som å rekke opp hånda i klasserommet uten at lærer først spør, lærer spør spørsmål som eleven er forberedt på. Lese

høyt i klassen på noe eleven har øvd på og lignende. Barnet må få jevnlig oppfølging av lærer som har satt av tid til barnet, bekrefter og anerkjenner de fremskrittene som barnet gjør.

Hvis tiltak i skolen ikke har ønsket effekt bør det drøftes med helsesøster eller fastkontakt fra PPT og eventuelt forberede en henvisning til PP-tjenesten. Ofte må PP-tjenesten gjøre en utredning, men i noen tilfeller kan det også være naturlig å gå via helsesøster. Uansett er det viktig med langsiktig oppfølging og skolen bør sammen med foreldrene følge opp barnet både i gode og dårlige perioder.

Ungdomsskolen

Generelt om kartlegging

Ungdomsskolen er bevisst på at flere elever sliter med utrygghet og angst og overgangen til ny skole kan være en skremmende opplevelse for noen. Erfaring viser at det er best å sette opp nye klasser ved starten av ungdomsskolen. Hver elev får med seg ei gruppe fra sin gamle klasse. Det er vanlig at elever finner nye venner og at de utvider sin sosiale omgangskrets ganske fort, men noen faller utenom av ulike årsaker.

Ved overgangen mellom barne- og ungdomsskole legges det stor vekt på å skape trygghet og trivsel og elevene møter sin nye klasse før sommerferien i 7.klasse. Høsten før eleven begynner på ungdomsskolen tar ungdomsskolen kontakt med skolene for å gjøre seg kjent med hvilke elever med særskilte behov som kommer, det gjelder i like stor grad engstelige elever. Ungdomsskolen deltar på ansvarsgruppemøter i 7.klasse.

Kontaktlærer har minst 2 elevsamtaler med hver elev gjennom skoleåret, i tillegg til den daglige kontakten, og eleven kan når som helst oppsøke kontaktlærer i skoletida.

Den første tida på ungdomsskolen brukes til å sammensveise den nye klassen på ulike måter. Her kan foresatte spille en viktig rolle. Vær aktiv, har du ideer til ting klassen kan gjøre, ta kontakt med skolen. Husk at også foresatte er ukjente for hverandre. Er det noe du tror er av betydning for barnet ditt er det viktig å informere skolen.

Skolen gjennomfører det første kontaktmøtet med nye foresatte i september, og på dette møtet får de fortelle om sitt barn, gi info om spesielle ting kontaktlærer må være oppmerksom på, samt å bygge opp tillit. På dette møtet vil foresatte bli stilt 3-4- spørsmål som går direkte på angstproblematikk.

I november har ungdomsskolen en trivselsundersøkelse for årets 8.klasser, der de blir spurt anonymt om hvordan overgangen har vært, om de trives i sin nåværende klasse og om mobbing. Her kan det legges inn noen enkle spørsmål om angst som det er lett å svare på.

Alle klassetrinn har i sin årsplan pålegg om å gjennomføre "Alle har en Psykisk helse " programmet, der det er et opplegg for hvert trinn. I dette programmet får eleven informasjon om mental helse og de får oppgaver og rollespill knyttet til dette.

MOT er et annet program som anerkjent som skal bevisstgjøre elever på egne valg og det å våge å ta egne standpunkt. Alle klasser gjennomfører et MOT opplegg med godkjente MOT motivatorer.

To ganger i året søker skolen, i samarbeid med foreldre og eleven inn elever til ART-kurs, som gjennomføres av Ungdomskontakten, som også velger ut hvem som får være med på kurs i samarbeid med skole og PPT. Dette er et treningsprogram i sosiale ferdigheter og skal bevisstgjøre elever på sine egne og andres reaksjoner. Det holdes et kurs på 30 timer der jenter og gutter er i hver sine grupper.

Oppfølging og tiltak

Elever som kommer til ungdomsskolen med angstproblematikk er oftest blitt oppdaget i barneskolen. Tiltak som er satt i gang på barneskolen og som fungerer vil bli videreført, men med tilpasning til ungdomsskolen.

Et godt samarbeid med hjemmet er svært viktig når vi snakker om elever med angst. Ved å ta kontakt med skolen så fort som mulig, kan en forhindre at engstelsen utvikler seg og får satt seg.

Sosiallærer er en samarbeidspartner for foresatte, kontaktlærer og helsesøster. Det er et lavterskeltilbud der det skal være enkelt å få kontakt. Gjennom samtaler kan mye gjøres, og ved behov tas saken videre.

Når det i en klasse avdekkes mobbing, blir dette tatt svært alvorlig. Foreldres rolle er viktig også her og de må melde fra ved mistanke om mobbing. Skolen har en egen handlingsplan mot mobbing og kommunen har klare og tydelige rutiner ved elevfravær.

Ungdomsskolen har jevnlig kontakt med helsesøster, PPT, Barneverntjenesten og Ungdomskontakten.

Videregående opplæring: inkludert elever, lærlinger og lærekanidater

Generelt om kartlegging

De videregående skolene var ikke med i prosjektet og derfor har vi i PPT tatt oss den frihet beskrevet den typiske atferden som elever viser. I videregående skoler er det ofte rådgiverne eller helsesøster som henviser elever med denne type vansker til PPT. En del elever ber selv om hjelp enten ved å oppsøke PP-tjenesten eller helsesøster. Ofte blir eleven henvist på grunn av mer eller mindre generell mistilpassning på skolen. En del trives ikke på skolen og vurderer å slutte. Nærmere kartlegging kan vise at det er angstrelaterte vansker som er hovedgrunnen til mistilpassning på skolen. Selv om eleven har en annen kjent diagnose kan angst være en sekundær vanske som ikke er oppdaget.

Mange er redd for å snakke høyt i klassen, redd for å be om hjelp, de vet ikke hva de skal si og trekker seg mer eller mindre vekk fra omgang med andre. Noen gruer seg til kroppsøvingen (vanskelig å skjule seg), eller gruer seg for skolebussen. De er redd for å gå i kantina eller oppholde seg på steder der de blir veldig synlige, redd for å bli avslørt på alt de ikke kan. Noen er redd for at de ikke skal finne fram på skolen og opplever det som vanskelig med mange forskjellige lærere som de ikke kjenner. Selv om det er en kontaktlærer som vet om elevens vansker er det ikke alltid andre faglærere får vite om problemene. Ofte er det fag eller enkelte fag eleven begynner å bli borte fra. I noen tilfeller kan eleven allerede ha startet med behandling hos BUP når de starter på skolen. Da får skolen beskjed om at eleven går hos BUP, men ofte gis ikke skolen info om hva eleven går til behandling for. Det kan være en ekstra utfordring for elever i videregående skole at de er på flere forskjelling grupper i de ulike fagene. Klasser kan være sammenslått i noen fag, eller flere klasser slås sammen og deles opp på en ny måte i andre fag (for eksempel nivådeling)

Oppfølging og tiltak

Det er viktig at læreren og de voksne rundt eleven er oppmerksom på at det ofte ikke er vond vilje, men angst som er årsaken til en del av de problemene lærerne opplever på skolen og som de ofte blir frustrerte over.

Også elever på videregående skole kan få bedre tilrettelegging med små enkle tiltak som gir eleven nok trygghet til å fortsette skolegangen. Både skolehelsetjenesten og PPT kan være behjelpelige med kartlegging og tiltak slik at eleven får en mer tilfredsstillende hverdag. I samarbeid med andre f.eks fastlegen kan en også henvise eleven til psykolog. Dette tar tid og det er lang ventetid og derfor er det viktig at det settes i verk tiltak også i ventetida.

Det er en fordel dersom eleven greier å forklare sin egen situasjon for kontaktlæreren. Det er da lettere å finne de riktige tilretteleggingstiltakene. Det vil i enkelte tilfeller også være en fordel dersom resten av klassen/gruppa er informert.

For elever med sakkyndig vurdering bør det fremkomme at eleven har angst. Elever som søker 1. mars bør ha levert et meldeskjema ved søknaden som informerer mottakerskole om vanskene.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er en lovpålagt tjeneste til alle barn, unge og deres foresatte. Tilbudet innebefatter svangerskapsomsorgen, helsestasjon 0 – 5 år, skolehelsetjenesten 6 - 20 år og helsestasjon for ungdom. Helsestasjon for ungdom er et gratis tilbud til alle i aldersgruppen 13 – 25 år, hvor både lege og helsesøster er tilgjengelige i åpningstiden. Helsesøster er tilgjengelig på Stjørdal helsestasjon og på alle skoler inkludert de videregående skolene. Gravide som ønsker å gå til svangerskapskontroll i tilknytning helsestasjonen får et tilbud her.

Helsesøster har lang tradisjon i å samarbeide med barn og deres familier. Gjennom konsultasjonen får man et godt grunnlag for å vurdere om barnets atferd er innenfor normalen eller om det er forhold som bør utredes. Vi kan tilby råd, veiledning og henvisning til andre instanser. Grunn til bekymring er det først når vanskene har vedvart over tid og der alminnelige tiltak ikke har ført frem. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har et nært samarbeid med helsestasjonslegen i aktuelle saker. Vi kan også henvise til fastlege eller PP-tjenesten hvis bekymringen er av en slik art at barnet bør utredes. Fastlegen kan henvise til psykolog eller BUP etter behov. Henvisning skal skje i samarbeid med foreldrene.

Helseopplysninger er svært viktige i utredning av engstelige barn. Opplysninger fra helsestasjonen og skolehelsetjenesten vil kunne supplere foreldrenes opplysninger. Med foreldrenes og/eller den unges samtykke bør derfor slike relevante opplysninger formidles ved henvisning.

Foreldre, barnehage og skole kan henvende seg til helsesøster ved bekymring. Helsestasjon og skolehelsetjenesten er et lavterskeltilbud og tidlig intervensjon er et viktig forebyggende og helsefremmende tiltak i forhold til å kunne hjelpe engstelige barn.

Fastlege/skolelege

Fastlegen kan gi råd og ta stilling til om medisinsk utredning er nødvendig når barn og unge har det vanskelig. Legen har en nøkkelrolle i forhold til videre henvisning til spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder også ved mistanke om angst hos barn og unge. Det er som regel fastlegen som kjenner barnet/ungdommen best, men i enkelte tilfeller er det mulig å bruke skolelegen, ofte der det krever tett samarbeid med foreldre. Legen har samtale med barn og foreldre for å kartlegge omfanget av vanskene og hvordan vanskene arter seg. Legen kartlegger via samtale, enten med bare barnet og foreldre, bare barnet eller i noen tilfeller bare med foreldrene, avhengig av barnets alder. Legen kan også ha behov for å undersøke andre relevante somatiske plager. For eksempel vondt i magen, hodet, trøtt og sliten og klarer ikke å gå på skolen. Ved henvisning til BUP fyller legen ut eget skjema for dette. Legen kan også be om skriftlige rapporter fra andre instanser som helsesøster og PPT. Dette brukes ofte som vedlegg til henvisningen.

Legen tar stilling til om ytterligere utredning er nødvendig før viderehenvisning kan skje, ofte ber legen om kartlegging fra PPT dersom det ikke allerede er gjort.

I noen tilfeller er det samarbeid mellom fastlegen og skolelegen/helsestasjon..

Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT)

PPT er en lovpålagt tjeneste og vår hovedoppgave er å vurdere elevers behov for tilrettelegging i skolen, samt hjelpe skolen med å tilrettelegge for elever med særskilte behov. Både foreldre, ungdom og barnehage/skole og ulike andre hjelpeinstanser kan henvise til PPT.

PPT kan utrede barn og unge som viser tegn på psykososiale vansker og/eller lærevansker. Vi benytter ulike kartleggingsverktøy, strukturerte skjema eller samtaler. I de fleste tilfellene samarbeider vi med barnet selv, foreldrene, barnehage og skole eventuelt andre instanser som jobber med barnet. Dette kan være både kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester.

PPT gjør en vurdering i hver enkelt sak med tanke på alvorlighetsgrad og behov for videre oppfølging. Den helhetlige informasjonen som kommer fram i henvisninga og videre kartlegging har avgjørende betydning for vurdering av hvilken hjelp som skal gis.

PPT gir veiledning til foreldre, barnehage/skole og eleven selv når det er hensiktsmessig, med ulike tiltak avhengig av vanske. Det blir også gjort en vurdering om det er nødvendig med en viderehenvisning til spesialisthelsetjenesten. Uavhengig av om PPT henviser videre settes det inn tiltak. De ulike tiltakene vil alltid settes inn i samråd med foreldre, eleven og barnehage/skole.

Barneverntjenesten

I følge lov om barneverntjenester skal barneverntjenesten bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. De fleste barn og unge med engstelse eller angst blir oppdaget av helsestasjon, barnehage og skole i samarbeid med foreldre. Barneverntjenesten undersøker bekymringsmelding fra private og offentlige angående barn og unge som har en vanskelig livssituasjon, knyttet opp mot mangler ved foreldrekompetansen.

Gjennom undersøkelse i barneverntjenesten kan alle parter, både private og offentlige være med å belyse barnets omsorgssituasjon på en bredest mulig måte. Her vil det kunne fremkomme om barnet kan ha symptomer på angst, om barnet er under utredning eller om barnet har en angst diagnose, eller bør utredes for det. Det blir i undersøkelsen avklart hvem som henviser videre til BUP.

Det er barnets totale omsorgssituasjon knyttet til foreldrenes omsorgsevne som vil være avgjørende for vurdering av tiltak fra barnevernet. Tiltak kan være tverrfaglig samarbeid i enkeltsaker, råd og veiledning, støttesamtaler til barna, miljøarbeider i hjemmet, foreldrestøttende tiltak samt et eget opplegg for ungdom.

Enhet barn og ungdom

Enheten består av ulike tjenester som har fokus på forebygging og tidlig intervensjon. Enheten tilbyr tjenester til barn, ungdom og deres foreldre. Vi har som målsetting at barn og ungdom skal få den hjelpen de trenger så tidlig som mulig.

En av tjenestene i enheten er Ungdomskontakten som er etablert for å ivareta ungdom med særlige behov. Her jobber personell med sosialfaglig bakgrunn. Ungdomskontakten jobber oppsøkende, gruppetodisk og har individuell oppfølging. I tillegg tilbyr man ART og ruskontrakt.

Enheten har også ett PMTO- team. Teamet tilbyr foreldreveiledning på et lavterskelnivå og er en del av kommunens forebyggende arbeid for barn. Teamet tilbyr foreldre PMTO-foreldrerådgivning eller PMTO-terapi. PMTO-foreldrerådgivning er ett lavterskeltilbud for foreldre som møter utfordringer i barneoppdragelsen, men hvor problemene ikke er blitt for store. Foreldre tilbys 5-7 samtaler. Målet er å snu en begynnende problemutvikling så tidlig som mulig. PMTO-terapi er et tilbud til familier med barn som har alvorlige adferdsvansker og hvor adferdsvanskene er utviklet på flere arenaer. Foreldre gis tilbud om oppfølging 1 gang pr uke i en periode på 4-12 måneder. Rådgivning og terapi har barn i alderen 3-12 år som målgruppe. Teamet har også en familieveileder som primært jobber med foreldre i konflikt etter samlivsbrudd og foreldreveiledning til ungdomsforeldre.

Barne- og avlastningstjenesten

På Barne- og avlastningstjenesten gir vi tilbud til barn og unge med sammensatte hjelpebehov psykisk, fysisk og somatisk.

Der det er opprettet samarbeid med foreldre, tar vi kontakt med dem ved mistanke om angst og/eller tar det opp i ansvarsgruppa, for å kartlegge hvordan skolen/barnehagen opplever barnet/ungdommen og hva vi skal gjøre videre. Når flere instanser samarbeider rundt et barn vil utarbeidelse av Individuell plan være et av tiltakene våre.

Ved tyngende omsorgsbehov vurderes døgnavlastning på barne- og avlastningsboligen/privat avlastning.

Vi har også ulike nettverksgrupper for barn og ungdom som har vansker med å opprettholde sosiale relasjoner på fritiden. Vårt mål med gruppene er: Øke nettverk og at de skal ha en avlastnings effekt for foreldre.

Annet tverrfaglig samarbeid i kommunen

Samarbeidsteam for barn og unge

Dette teamet består av syv ledere som alle har et ansvar for barn og unge i kommunen; helsestasjon/skolehelsetjenesten, kommuneoverlege, enhet barn og unge, Pedagogisk Psykologisk tjeneste (PPT), barnevernstjenesten, habiliteringskoordinator og sosialkontoret/NAV. Målet er å samordne og tilby helhetlige tjenester til utsatte barn og unge i kommunen og gjennom dette sørge for at barn, unge og familier får hjelp til å mestre sine problemer, slik at problemene ikke får utvikle seg til varige skader. I sammensatte og kompliserte saker kan tjenester, ansvarsgrupper eller andre som jobber med barn og unge ta kontakt. Foreldre, barn og unge som har kontakt med flere tjenester samtidig kan be om at saken tas opp når de opplever at hjelpen ikke fører frem eller man opplever hjelpen som lite helhetlig. Saker som tas opp skal drøftes flerfaglig i teamet og etter møtet skal en ha en klar forståelse for hvem som har ansvar for de ulike delene i saken. Samarbeidsteamet møtes en gang i måneden.

Fastkontaktmøter med barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUP, sykehuset Levanger)

Stjørdal kommune har etablert en fast kontakt i samarbeidet med BUP og det er møter en gang i måneden. Formålet med møtene er at fagpersoner som arbeider med barn og ungdom skal ha mulighet til å drøfte saker der barn har psykiske vansker og man er i tvil om videre arbeid og om

saken skal henvises til BUP. Saker kan drøftes anonymt eller med navn hvis det er avklart med foreldrene. Sakene som tas opp skal være drøftet i forkant gjerne med en eller flere av følgende instanser; PPT, helsesøster, barnevernet, skolehelseteam eller skolens tverrfaglige team. I fastkontakt samarbeidet er følgende representert fra Stjørdal kommune: Enhetsleder for PPT, 2 teamledere personer fra barnevernstjenesten og en helsesøster fra helsetjenesten. BUP er representert ved en psykologspesialist..

Oppfølgingstjenesten i kommunen

Målgruppen er i utgangspunktet personer som er 18 år og eldre. Målsetting er å gi hjelp til bedre psykisk helse ved å fremme selvstendighet og evne til å mestre eget liv. Vi jobber blant annet med mennesker som har angst eller strever med dagliglivets funksjon i forhold til familie, sosial tilhørighet, nettverk, rus eller annet. Vi gir råd, veiledning og støtte ut i fra de behov/ønsker som presenteres. Det gis også bistand til koordinering av tjenester. Vi kan samarbeide med andre kommunale instanser og spesialisthelsetjenesten dersom det er nødvendig og ønskelig.

nav

For ungdom (over 18 år) som ikke klarer å være i en opplærings situasjon har nav ulike tiltak som kan settes i verk. Det må avklares hvilket omfang angstproblematikken har, og om personen har rettigheter i forhold til Folketrygdeloven, Lov om arbeidsmarkedstjenester eventuelt Lov om sosiale tjenester i Nav. Dette gjøres oftest i samarbeid med fastlege. Legeerklæring sier noe omkring funksjonsnivå og evnen til å stå i arbeid. I kartleggingen som nav gjør i samråd med personer som henvender seg er det viktig med åpenhet omkring hva som er problematisk i hverdagen for å finne riktigst mulig tiltak, og hva målet er. Deretter kan det settes inn tilpassede tiltak med mål om at personer kommer seg i aktivitet/ arbeid slik at den psykiske helsa også kan bedres.

Nyttige lenker

Husbymarka barnehage

<http://www.bhgnett.no/husbymarka/Sider/Forside.aspx>

Lånke skole

<http://www.skolenett.no/lnk/Sider/default.aspx>

Halsen ungdomsskole

<http://www.skolenett.no/hau/Sider/default.aspx>

MOT

<http://www.mot.no/?side=10903&idgroupage=10902>